

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Центр підготовки спеціалістів для зарубіжних країн

Кафедра мовної підготовки

СИЛАБУС
освітнього компонента – ОК2
Навчальна дисципліна -
Українська мова (за професійним спрямуванням)

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	191	Архітектура та містобудування
Освітня програма	Архітектура та містобудування	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	2 аудиторні контрольні роботи	
Форми семестрового контролю	іспит	

Викладачі:

Змінчак Наталія Михайлівна,
старший викладач кафедри мовної підготовки,
zminchak@ogasa.org.ua

У процесі вивчення дисципліни студенти **УДОСКОНАЛЮЮТЬ НАВИЧКИ ВОЛОДІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ МОВОЮ ДЛЯ ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ ГАЛУЗЕВИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОПЕРУЮТЬ ВЕЛИКИМ ОБСЯГОМ ЛЕКСИКИ, ФРАЗЕОЛОГІЇ, ЛЕКСИКОГРАФІЇ, СИНТАКСИСУ МОВИ**, що дає

можливість здійснювати професійне спілкування та одержувати необхідну професійну інформацію.

Наприклад:

1) формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного спілкування в усній та писемній формах: **Офіційно-діловий стиль** вимагає точності, унормованості, стандартизації. Йому притаманна нейтральна лексика, використання спеціальної термінології, канцеляризмів, стійких словосполучень.

2) вивчення теоретичних засад нормативності української мови: До **орфографічних помилок** відносять неправильне написання основних орфограм.

3) вироблення навичок роботи з науковими і діловими текстами: **Наукова стаття** – це різновид публікації, що містить проміжні або кінцеві результати наукового дослідження, та обґрунтовує способи їх досягнення. У ній наявні реквізити наукових (посилання, визначення) і публіцистичних текстів.

Передумовами вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни «Українська мова».

Програмні результати навчання:

ПР01	Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.
ПР03	Застосовувати теорії та методи фізико-математичних, природничих, технічних та гуманітарних наук для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування.

Диференційовані програмні результати навчання:

знати:

- стилі української літературної мови;
- норми української літературної вимови;
- основні поняття, терміни і значення професійної мови спілкування у сфері архітектури та містобудування й суміжних галузях науки українською мовою;
- основні шляхи термінотворення;
- вимоги до оформлення фахової документації;
- основні орфографічні, лексичні, стилістичні та синтаксичні мовні норми;
- правила етики та етикетних норм, дотримання культури усного й писемного мовлення в професійній фаховій діяльності;

розуміти:

- термінологію свого фаху;
- різницю між стилями української літературної мови;

- аналізувати та узагальнювати інформацію з метою вироблення певних управлінських рішень, використовуючи набуті знання з мови;

володіти:

- навичками роботи з довідково-енциклопедичними, електронними джерелами;
- навичками оперування фахової термінології;
- навичками укладання та оформлення професійної документації згідно з вимогами;
- уміннями і навичками складання текстів професійної тематики;
- мовними засобами залежно від сфери спілкування;
- нормами сучасної української літературної мови та здійснювати спілкування з учасниками трудового процесу;
- відповідними засобами вербального спілкування та здійснювати регламентування спілкування;
- вміннями доречно використовувати мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження, структурувати тексти, готуватися до публічного виступу.

Тематичний план

№ п/п	Назва тем практичних занять	Кількість годин		
		практичні	самостійна	разом
1.	Історія походження і розвитку української мови. Місце української мови серед інших мов світу. Функції мови. Мова і мовлення. Роль мови у професійному спілкуванні	2	4	6
2.	Диференціація загальнонародної мови. Стилї літературної мови. Сутність і особливості наукового стилю української мови. План і тези джерела наукової інформації	2	3	5
3.	Складання конспекту джерела науково-технічної інформації. Реферування джерела наукової інформації. Види літературних мовних норм	2	4	6
4.	Анотування джерела наукової інформації. Писемне мовлення. Правила вживання апострофа. Позначення м'якості приголосних	2	3	5
5.	Рецензія. Відгук. Орфоепічні мовні норми. Правопис ненаголошених голосних	2	3	5
6.	Усне мовлення. Зміни приголосних при словотворенні. Подвоєння та подовження приголосних. Правопис префіксів. Акцентуаційні мовні норми	2	4	6
7.	Стаття, її різновиди. Підготовка до написання наукової статті. Правопис слів іншомовного походження. Спрощення в групах приголосних	2	3	5
8.	Форми професійного спілкування. Види і жанри публічних виступів. Лексичні мовні норми. Контрольна робота № 1.	2	4	6
9.	Предмет і основні категорії термінознавства: термін, термінологія, терміносистема. Структура термінів. Основні шляхи термінотворення. Пунктуаційні мовні норми	2	3	5
10	Основні етапи формування української архітектурної термінології. Правопис складних слів. Правопис часток не, ні з різними частинами мови	2	3	5

11	Використання неологізмів і запозичень. Граматичні мовні норми	2	4	6
12	Класифікація документів. Вимоги до оформлення документів. Стилiстичні мовні норми. Правопис власних назв	2	3	5
13	Правопис та особливості використання іменників, числівників, займенників, прислівників, прийменників у професійному мовленні	2	3	5
14	Труднощі перекладу текстів. Основні правила перекладу. Лексичні трансформації. Термінологічні паралелі	2	3	5
15	Терміноід, його різновиди. Складноскорочені слова, аббревіатури	2	3	5
16	Лексикографія як наука, її становлення в Україні. Типи мовних словників. Фразеологія та фразеологізми	2	3	5
17	Соціопсихолінгвістичний аспект культури мови. Поняття метамови. Контрольна робота №2.	2	3	5
	Всього	32	58	90

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний рівень оцінювання щодо отримання «іспиту» за навчальною дисципліною «Українська мова (за професійним спрямуванням)» складає 60 балів і може бути досягнутий такими засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Засоби оцінювання	Кількість у семестрі		
Контроль знань:			
<i>Поточний.</i> , в т.ч.:		36	60
- контрольна робота	2	24	40
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на практичних заняттях	кожне заняття	12	20
- виступ (доповідь) студентів при обговоренні питань на практичних заняттях	1		
- тестування	2		
- реферат	1		
- участь у конференціях	1		
- підготовка та видання наукових публікацій (тези, статті)	1		
<i>Підсумковий</i> - іспит	1	24	40
Разом		60	100

Контрольна робота виконується студентами в аудиторії і складається з 4 варіантів різного типу завдань. Наприклад:

1. До документів щодо особового складу належать:
  - а) заява, трудовий договір, доручення;
  - б) автобіографія, заява, резюме, характеристика;
  - в) автобіографія, резюме, заява, розписка;

- г) наказ, акт, накладна, лист-претензія.
2. Схарактеризуйте лексичні мовні норми.

Контрольні роботи проводяться двічі на семестр. Теми для підготовки до контрольних робіт надруковані в навчальному посібнику [4].

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів, що не змогли з будь яких причин набрати необхідну кількість балів, або для студентів, що бажають збільшити вже набрану кількість балів. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) за тематикою навчальної дисципліни.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Гриценко Т. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 624 с.
2. Дедухо А., Сизоненко Н. Українська мова за професійним спрямуванням : практикум. Київ : Ліра-К, 2018. 180 с.
3. Думанська Л. Б., Старунова А. Л. Практикум з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів освітнього рівня «Бакалавр» спеціалізації ГБ, ГМ, РВВР, ВтаПБ. – Одеса: ОДАБА, 2016. 75 с.
4. Змінчак Н.М., Чаєнкова О.К. Навчальний посібник «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 191 "Архітектура та містобудування". Одеса: Видавництво ОДАБА, 2022. 204 с.
5. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. / Т. О. Чернишова та ін. Харків : ХНУПС, 2018. 308 с.
6. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти /Уклад. О. В. Бабакова, З. О. Митяй, О. Г. Хомчак. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2018. 151 с.
7. Чаєнкова О. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Одеса. 2020. 115 с.
8. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. Київ: Алерта, 2019. 640 с.

Допоміжні джерела інформації

1. Акастьолова О. Г., Майборода Н. Г., Хрушкова О. А. Українська мова за професійним спрямуванням: практикум : навч. посіб. Дніпропетровськ, 2017. 112 с.
2. Антисуржик: Вчимося говорити ввічливо і правильно поводитися / За заг. ред. О. Сербенської : навч. посібн. 3-тє вид., доп. і переробл. Львів : Апріорі, 2017. 304 с.
3. Голосовська Г. Українська мова для всіх. Київ : Академія, 2015. 208 с.
4. Квартник Т.О., Приходько В.В. Експрес- підготовка до ЗНО. Українська мова та література. Харків: АССА, 2018, 296 с.
5. Літвінова І. М., Котукова Т. В. Українська мова для іміджу та кар'єри. Харків : Ранок, 2019. 160 с.
6. Нікітіна А. В. Самостійна робота студентів з риторики : навч.-метод. посібник. Старобільськ : Вид-во ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2015. 313 с.
7. Пігур М. В. (Українська мова за професійним спрямуванням) : навчально-методичні рекомендації для студентів нефілологічних факультетів вищих навчальних закладів України. Тернопіль : ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2015. 34 с.

8. Селігей П. О. Етимологічний словник запозичених суфіксів і суфіксоїдів в українській мові. К.: Академперіодика, 2014. 324 с.
9. Семеренко Г. В., Литвин Л. П. Українська мова за професійним спрямуванням : теорія і практика : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. 424 с.
10. Словник синонімів української мови: понад 2500 синонімічних гнізд / О.С. Вусик. Тернопіль: Навчальна книга . Богдан, 2013. 576 с.
11. Словник української мови. У 20-ти т./Український мовно-інформаційний фонд НАН України; за ред. В.М. Русанівського. Київ: Наукова думка, 2010.
12. Сотська Г.І., Шмельова Т.В. Словник мистецьких термінів. Херсон. Видавництво «Стар», 2016. 52 с.
13. Старунова А. Л. Навчальні матеріали з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» до проведення практичних занять та самостійної роботи з теми «Ділові документи» для студентів освітнього рівня «Бакалавр» для усіх спеціальностей. Одеса, 2018. 32 с.
14. Струганець Л. В. Динамічні процеси у лексичному складі української мови : методичні рекомендації. Тернопіль : Вектор, 2016. 47 с.
15. Струганець Ю. Б. Самостійна робота з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2018. 94 с.
16. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник (ВНЗ IV р. а.) / С.М. Луцак, Н.П. Литвиненко, О.Д. Турган та ін.; за ред. С.М. Луцак. Київ: 2017, 360 с.
17. Український лексикон. Естетичні, мистецькі, лінгвістичні таблиці співзвучних слів: [ритм. словник] / М. А. Зайко. 2-ге вид., виправ., допов. Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф», 2014. 444 с.
18. Хворостяний І. Г. Українська мова: лайфхаки. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 288 с.
19. Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення = Русско-украинский словарь деловой речи. К.: Вища шк., 2008. 487 с.
20. <http://www.litopys.org.ua/>
21. <http://www.mova.info/>
22. <https://novamova.com.ua/>
23. www.pereklad.kiev.ua
24. www.pravopys.net
25. www.r2u.org.ua
26. www.rozum.org.ua
27. http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_vocab_CD.htm